

II. DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Informacja o spełnieniu przez Bank wymogów, o których mowa w art. 128 ustawy – Prawo bankowe:

Wyszczególnienie:	Wartość na 31.12.2017	Wartość na 31.12.2018 r.:
Fundusze własne, w tym:	62 038 627,00	59 593 779,00
Kapitał Tier I, w tym	51 258 418,00	55 329 280,00
Kapitał podstawowy Tier I	51 258 418,00	55 329 280,00
Kapitał dodatkowy Tier I		
Kapitał Tier II	10 780 209,00	4 264 499,00
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko, w tym	368 607 284,00	382 525 484,00
z tytułu ryzyka kredytowego:	331 141 459,00	342 948 047,00
z tytułu ryzyka walutowego:		
z tytułu ryzyka operacyjnego:	37 465 825,00	39 577 437,00
Łączny współczynnik kapitałowy	16,83	15,58
Współczynnik kapitału Tier I	13,91	14,46
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	13,91	14,46
Kapitał wewnętrzny	1 868 000,00	2 109 240,00

2. Bank nie prowadzi obsługi rachunków w walutach obcych. /Dane dotyczące walutowej struktury aktywów i pasywów:

W księgach Banku na dzień 31 grudnia 2018 roku występują aktywa oraz pasywa wyrażone w polskich złotych oraz w walutach obcych, które zostały przeliczone na polskie złote po obowiązującym w w/w dniu średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez NBP, tj.:

USD	-	3,7597 zł
EUR	-	4,3000 zł
GBP	-	4,7895 zł
SEK	-	0,4201 zł

Walutowe pozycje aktywów:

Lp.	Pozycja bilansowa:	USD	EUR	GBP	SEK
1.	Kasa	12 440,00	19 685,00		
2.	Należności od sekt. niefinansowego	-			
3.	Należności od sektora finansowego	509 459,03	2 195 283,51		
	RAZEM:	521 899,03	2 214 968,51	-	-

Walutowa struktura aktywów w przeliczeniu na złote:

Lp.	Pozycja bilansowa:	Wartość [PLN]:	W tym							
			USD [w PLN]:	Struktura:	EUR [w PLN]:	Struktura:	GBP [w PLN]:	Struktura:	SEK [w PLN]:	Struktura:
1.	Kasa	7 638 447,44	46 770,67 zł	1%	84 645,50 zł	1%	- zł	0%	- zł	0%
2.	Należności od sekt. niefinansowego	346 257 884,35	- zł	0%	- zł	0%	- zł	0%	- zł	0%
3.	Należności od sektora finansowego	161 814 474,19	1 915 413,12 zł	1%	9 439 719,09 zł	5%	- zł	0%	- zł	0%
	RAZEM:	515 710 805,98 zł	1 962 183,78 zł		9 524 364,59 zł	2%	- zł		- zł	

Udziały poszczególnych walut w sumie aktywów:

Waluta:	Kwota:	Kwota w przeliczeniu na	Udział w sumie
USD	521 899,03	1 962 183,78 zł	0,30%
EUR	2 214 968,51	9 524 364,59 zł	1,46%
GBP	-	- zł	0,00%
SEK	-	- zł	0,00%
PLN	640 030 978,22	640 030 978,22 zł	98,24%
	x	651 517 526,60	100,00%

Walutowe pozycje pasywów:

Lp.	Pozycja bilansowa:	USD	EUR	GBP	SEK
1.	Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	501 799,73 zł	2 209 722,20 zł		
	RAZEM:	501 799,73 zł	2 209 722,20 zł	- zł	- zł

Walutowa struktura pasywów po przeliczeniu na złote:

Lp.	Pozycja bilansowa:	Wartość [PLN]:	W tym							
			USD [w PLN]:	Struk- tura:	EUR [w PLN]:	Struk- tura:	GBP [w PLN]:	Struk- tura:	SEK [w PLN]:	Struk- tura:
1.	Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	514 820 761,96 zł	1 886 616,44 zł	0%	9 501 805,46 zł	2%	- zł	0%	- zł	0%
2.	.....		- zł	-	- zł	-	- zł	-	- zł	-
3.	.....		- zł	-	- zł	-	- zł	-	- zł	-
	RAZEM:	514 820 761,96 zł	1 886 616,44 zł	0%	9 501 805,46 zł		- zł		- zł	

Udziały poszczególnych walut w sumie pasywów:

Waluta:	Kwota:	Kwota w przeliczeniu na	Udział w sumie
USD	501 799,73	1 886 616,44	0,29%
EUR	2 209 722,20	9 501 805,46	1,46%
GBP	-	-	0,00%
SEK	-	- zł	0,00%
PLN	640 129 104,69	640 129 104,69 zł	98,25%
	x	651 517 526,59	100,00%

3. Dane o źródłach pozyskania depozytów z uwzględnieniem podziału na branżowe i geograficzne segmenty rynku.
Branżowe segmenty rynku:

Branża gospodarki:	wartość bilansowa na 31.12.2017 r.:	udział na 31.12.2017 r.:	wartość bilansowa na 31.12.2018 r.:	udział na 31.12.2018 r.:
1	2	3	4	5
ADMINISTRACJA PUBLICZNA	39 186 642,19	7,03%	39 606 000,74	6,96%
BUDOWNICTWO	46 621 448,39	8,37%	68 818 057,59	12,09%
DOSTAWA WODY	18 890 669,15	3,39%	17 165 252,83	3,01%
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA	50 197,68	0,01%	34 278,33	0,01%
DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I TECHNICZNA	4 975 794,34	0,89%	5 404 711,51	0,95%
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	166 295,65	0,03%	346 440,63	0,06%
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ	585 626,12	0,11%	427 399,11	0,08%
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	6 046 457,14	1,08%	8 800 360,37	1,55%
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIAMI I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	1 433 207,69	0,26%	1 617 958,61	0,28%

EDUKACJA	10 831 958,81	1,94%	11 821 244,09	2,08%
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	383 413,55	0,07%	331 630,17	0,06%
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	33 910 615,72	6,08%	25 713 973,28	4,52%
INFORMACJA I KOMUNIKACJA	130 208,83	0,02%	86 761,68	0,02%
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	649 966,10	0,12%	3 080 710,22	0,54%
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USELUGOWA	5 193 299,08	0,93%	5 794 829,60	1,02%
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	22 423 341,07	4,02%	16 314 208,19	2,87%
ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO	34 975 816,98	6,28%	39 875 983,50	7,00%
TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	4 078 484,31	0,73%	4 890 082,89	0,86%
POZOSTAŁE BRANŻE	16 539 567,86	2,97%	11 688 779,60	2,05%
OSOBY FIZYCZNE*:	310 250 380,84	55,67%	307 550 162,75	54,02%
RAZEM:	557 323 391,50	100%	569 368 825,69	100%

*Grupa klientów ujęta w celu kompletności prezentacji danych

Geograficzne segmenty rynku:

Gmina:	wartość bilansowa na 31.12.2017 r.:	udział na 31.12.2017 r.:	wartość bilansowa na 31.12.2018 r.:	udział na 31.12.2018 r.:
1	2	3	4	5
Płońsk	312 205 917,03	56,02%	332 107 994,87	58,33%
Ciechanów	78 290 354,80	14,05%	66 081 623,27	11,61%
Mława	42 737 854,56	7,67%	41 951 255,95	7,37%
Nowe Miasto	37 541 914,25	6,74%	39 604 508,61	6,96%
Baboszewo	51 651 780,89	9,27%	56 526 261,45	9,93%
Dzierżąźnia	31 906 509,79	5,72%	32 222 973,31	5,66%
Płock	2 989 060,18	0,54%	874 208,23	0,15%
RAZEM:	557 323 391,50	100%	569 368 825,69	100%

4. Informacja o strukturze koncentracji zaangażowania Banku w poszczególne jednostki, grupy kapitałowe, branżowe i geograficzne segmenty rynku wraz z oceną ryzyka związanego z tym zaangażowaniem.

Struktura zaangażowania w 10 największych klientów Banku:

Podmiot	zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe na 31.12.2017 r.:	udział w obligu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2017 r.:	zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe na 31.12.2018 r.:	udział w obligu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2018 r.:
1	2	3	4	5
KLIENT 1	11 867 163,80	2,93%	11 588 921,01	2,66%
KLIENT 2	9 000 000,00	2,22%	10 300 000,00	2,37%
KLIENT 3	8 796 459,85	2,17%	10 145 027,01	2,33%
KLIENT 4*	7 500 000,00	1,85%	9 924 342,46	2,28%
KLIENT 5	6 912 572,78	1,71%	8 000 000,00	1,84%
KLIENT 6	6 474 928,94	1,60%	7 975 914,28	1,83%

KLIENT 7*	6 441 121,08	1,59%	7 945 965,22	1,83%
KLIENT 8	6 286 871,34	1,55%	7 899 039,33	1,82%
KLIENT 9	6 246 277,00	1,54%	7 499 753,41	1,72%
KLIENT 10	5 952 000,64	1,47%	5 888 812,17	1,35%
RAZEM:	75 477 395,43	x	87 167 774,89	x

*Zaangażowanie wyłączone spod limitu koncentracji zaangażowań.

Ryzyko koncentracji zaangażowań wobec pojedynczych klientów oraz grup powiązanych klientów jest w banku monitorowane zgodnie z art. 395 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych nr 575/2013 (CRR), zgodnie z którym, Bank nie przyjmuje na siebie ryzyka ekspozycji wobec klienta lub grupy powiązanych klientów, której wartość przekracza 25% wartości jej uznanego kapitału.

Na 31 grudnia 2018 roku oraz na 31 grudnia 2017 roku limity koncentracji nie były przekroczone. Na 31 grudnia 2018 roku poziom ryzyka koncentracji Banku z tytułu największego zaangażowania wobec pojedynczego podmiotu wyniósł 19,45 % uznanego kapitału Banku (na 31 grudnia 2017 roku 19,13 %).

Struktura zaangażowania w 5 największych Grup:

Podmiot	zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe na 31.12.2017 r.:	udział w obligu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2017 r.:	zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe na 31.12.2018 r.:	udział w obligu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2018 r.:
1	2	3	4	5
GRUPA 1	10 683 255,12	2,64%	9 596 200,76	
GRUPA 2	9 754 195,04	2,41%	9 143 970,48	
GRUPA 3*	9 412 036,54	2,33%	7 949 760,92	
GRUPA 4	8 875 404,16	2,19%	7 839 500,84	
GRUPA 5	8 376 922,46	2,07%	7 759 840,13	
RAZEM:	47 101 813,32	x	42 289 273,13	x

*Zaangażowanie wyłączone spod limitu koncentracji zaangażowań.

Na 31 grudnia 2018 roku największa koncentracja zaangażowania w grupę kapitałową kredytobiorców wynosiła 2,21% portfela kredytowego Banku (na 31 grudnia 2017 roku 2,64%). Na 31 grudnia 2018 roku największa koncentracja zaangażowania w grupę kapitałową wyniosła odpowiednio: 16,1% uznanego kapitału Banku (na 31 grudnia 2017 roku 17,22%).

Koncentracja branżowa na dzień 31.12.2017r. oraz 31.12.2018 r.:

Branża gospodarki:	zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe na 31.12.2017 r.:	udział w obligu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2017 r.:	zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe na 31.12.2018 r.:	udział w obligu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2018 r.:
1	2	3	4	5
ADMINISTRACJA PUBLICZNA	7 105 371,11	1,76%	30 594 151,33	7,04%
BUDOWNICTWO	51 431 768,96	12,71%	47 839 334,58	11,00%
DOSTAWA WODY	598 274,29	0,15%	705 913,69	0,16%
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIO-WA	245 278,62	0,06%	124 389,18	0,03%
DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I TECHNICZNA	7 209 288,94	1,78%	7 442 469,83	1,71%

DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	550 097,12	0,14%	303 987,16	0,07%
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ	27 147,97	0,01%	15 412,89	0,00%
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	15 977 887,13	3,95%	10 380 603,03	2,39%
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	4 875 945,17	1,20%	4 196 047,88	0,96%
EDUKACJA	351 506,49	0,09%	1 090 574,87	0,25%
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	500 621,65	0,12%	500 000,00	0,11%
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	78 901 328,61	19,50%	84 964 949,77	19,54%
INFORMACJA I KOMUNIKACJA	319 315,45	0,08%	242 905,72	0,06%
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	212 816,97	0,05%	750 289,31	0,17%
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	335 303,83	0,08%	210 927,05	0,05%
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	38 884 491,70	9,61%	48 500 520,56	11,15%
ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO	122 566 888,92	30,29%	107 766 427,33	24,78%
TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	14 936 591,45	3,69%	22 614 676,98	5,20%
POZOSTAŁE BRANŻE:	13 341 234,03	3,30%	9 696 162,61	2,23%
OSOBY FIZYCZNE	46 323 139,03	11,45%	56 918 419,68	13,09%
RAZEM:	404 694 297,44	89%	434 858 163,45	87%

*Grupa klientów ujęta w celu kompletności prezentacji danych

W Banku stosowane są limity branżowe, których celem jest ograniczanie poziomu ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w wybranych branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego oraz unikanie nadmiernego poziomu koncentracji branżowej.

W strukturze zaangażowania branżowego Banku dominują podmioty działające w branży rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo stanowiąc 24,78 % zaangażowania bilansowego i pozabilansowego (na 31 grudnia 2017 roku 30,29%) oraz handel hurtowy i detaliczny 19,54% (na 31 grudnia 2017 roku 19,50%)

Geograficzne segmenty rynku:

Gmina:	wartość bilansowa i pozabilansowa na 31.12.2017 r.:	udział na 31.12.2017 r.:	wartość bilansowa i pozabilansowa na 31.12.2018 r.:	udział na 31.12.2018 r.:
1	2	3	4	5
Województwo mazowieckie	392 871 693,55	97,08%	425 954 969,08	97,95%

Województwo kujawsko-pomorskie	804 662,68	0,20%	68,13	0,00%
Województwo wielkopolskie	493 524,86	0,12%	459 227,33	0,11%
Województwo łódzkie	5 361 873,04	1,32%	1 492 328,91	0,34%
Województwo podlaskie	45 031,99	0,01%	307 769,74	0,07%
Województwo warmińsko-mazurskie	4 518 225,04	1,12%	5 423 505,48	1,25%
Województwo zachodniopomorskie	589 331,70	0,15%	491 018,60	0,11%
Województwo dolnośląskie		0,00%	719 317,12	0,17%
Województwo opolskie	12,52	0,00%	44,69	0,00%
Województwo małopolskie	35,65	0,00%	38,72	0,00%
Województwo podkarpackie	9 906,41	0,00%	9 856,56	0,00%
Pozostałe		0,00%	19,09	0,00%
RAZEM:	404 694 297,44	100%	434 858 163,45	100%

W działalności Banku nie występują znaczące koncentracje w segmenty rynku, podmioty czy branże. W ocenie Banku ryzyko z tym związane kształtuje się na bezpiecznym poziomie.

5.Struktura należności banku w podziale na poszczególne kategorie, ustalone zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 8 lit. c ustawy, z wyszczególnieniem kredytów i pożyczek, lokat w innych bankach i w innych podmiotach finansowych

5.1.Struktura należności Banku w podziale na kategorie:

Podmiot:	31.12.2017 r.		31.12.2018 r.	
	Wartość bilansowa (w zł):	Wsk. struktury (w %):*	Wartość bilansowa (w zł):	Wsk. struktury (w %):*
1	2	3	4	5
Sektor finansowy, w tym:	167 715 203,48	32,53%	161 814 474,19	30,06%
Kredyty w sytuacji normalnej:		0,00%		0,00%
Kredyty pod obserwacją:		0,00%		0,00%
Ponizej standardu:		0,00%	-	0,00%
Wątpliwe:		0,00%	-	0,00%
Stracone:		0,00%	-	0,00%
Lokaty:	145 871 631,32	86,98%	143 542 454,64	88,71%
Inne należności:	21 843 572,16	13,02%	18 272 019,55	11,29%
Sektor niefinansowy, w tym:	341 047 214,91	66,14%	346 257 884,35	64,32%
Kredyty w sytuacji normalnej:	291 536 182,01	85,48%	320 141 559,48	92,46%
Kredyty pod obserwacją:	32 134 698,48	9,42%	13 924 926,30	4,02%
Ponizej standardu:	3 138 327,63	0,92%	4 051 016,97	1,17%
Wątpliwe:	7 876 071,10	2,31%	1 375 288,54	0,40%
Stracone:	6 361 935,69	1,87%	6 765 093,06	1,95%
Inne należności:	-	0,00%	-	0,00%

Sektor budżetowy, w tym:	6 852 446,87	1,33%	30 291 972,08	5,63%
Kredyty w sytuacji normalnej:	6 852 446,87	100,00%	30 291 972,08	100,00%
Pod obserwacją:	-	0,00%	-	0,00%
Ponizaj standardu:	-	0,00%	-	0,00%
Wątpliwe:	-	0,00%	-	0,00%
Stracone:	-	0,00%	-	0,00%
Inne należności:	-	0,00%	-	0,00%
Należności ogółem:	515 614 865,26	100%	538 364 330,62	100%

* wskaźnik struktury dla poszczególnych sektorów został wyliczony jako udział danego sektora w należnościach ogółem, wskaźnik struktury dla poszczególnych kategorii ryzyka został wyliczony jako udział danej kategorii w danym sektorze

a) należności z odroczonym terminem zapłaty - nie wystąpiły;

b) należności przeterminowane i należności sporne, na które nie utworzono rezerw celowych lub nie dokonano odpisu aktualizującego - nie wystąpiły.

5.2. informacja o kredytach i pożyczkach, od których bank nie nalicza odsetek:

W okresie objętym sprawozdaniem Bank nie naliczał odsetek od ekspozycji kredytowych na łączną wartość 2 904 810,81 zł.

5.3. Aktywa finansowe

a) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - nie występują;

b) aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - nie występują;

c) kredyty i pożyczki i inne należności

Kredyty i pożyczki i inne należności udzielone przez Bank wykazano w punkcie 5.1.

d) aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności;

Lp.	Wyszczególnienie:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2017 r.:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018 r.:
1	2	3	4
1.	Bony pieniężne	32 790 553,60	17 195 046,40
2.	Obligacje skarbowe	54 440 989,71	54 564 937,60
3.	Obligacje monetarnych instytucji finansowych	7 557 773,45	11 134 833,16
4.	Obligacje instytucji samorządowych		
5.	Obligacje podmiotów sektora niefinansowego		
6.	Hipoteczne listy zastawne		
7.	Certyfikaty depozytowe		
	RAZEM:	94 789 316,76	82 894 817,16

e) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży;

Lp.	Wyszczególnienie:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2017 r.:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018 r.:
1	2	3	4
1.	Akcje BPS	6 036 378,50	6 036 378,50
2.	Udział w SSOZ	2 000,00	2 000,00
3.	Udział SSOZ	3 000,00	3 000,00
4.	Akcje SGB	28 288,00	28 288,00
5.	Akcje Centrum Finansowego Banku BPS S.A.	206 000,00	206 000,00

6.	Akcje IT Card	617 600,00	617 600,00
7.	Udziały Macif	250,00	250,00
8.	Udziały IT BPS	-	500 000,00
9.			
	RAZEM:	6 893 516,50	7 393 516,50

5.4. Informacja o aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży, aktywach i zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, dla których nie było możliwe ustalenie w sposób wiarygodny wartości godziwej, ze wskazaniem oszacowanej wartości – nie wystąpiły.

Na dzień bilansowy akcje w banku zrzeszającym oraz udziały w SSOZ zostały wycenione według ceny nabycia zgodnie z par. 36 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków.

6. Informacje o kredytach i pożyczkach oraz innych należnościach banku, a także o instrumentach zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym, wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy:

6.1. Wartość kredytów i pożyczek oraz innych należności banku zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - nie wystąpiły;

6.2. Wartość ekspozycji na ryzyko kredytowe na dzień sprawozdawczy, bez uwzględnienia wartości instrumentów zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym - nie wystąpiły;

6.3. Wartość, o którą instrumenty zabezpieczające przed ryzykiem kredytowym zmniejszają wartość ekspozycji na ryzyko kredytowe - nie wystąpiły;

6.4. Wartość zmiany, w danym okresie sprawozdawczym i narastająco, wartości godziwej kredytów i pożyczek oraz innych należności banku, która wynika ze zmian ryzyka kredytowego – nie wystąpiły;

6.5. Wartość zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, jaka wystąpiła w danym okresie sprawozdawczym i narastająco – nie wystąpiły.

7. Informacje o zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, wykazując odrębnie:

7.1. Wartość zobowiązań finansowych zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy – nie wystąpiły;

7.2. Wartość zobowiązań finansowych zakwalifikowanych jako przeznaczone do obrotu - nie wystąpiły;

7.3. Różnicę pomiędzy wartością bilansową zobowiązań finansowych a wartością, którą Bank byłby zobowiązany zapłacić w terminie wymagalności - nie wystąpiły.

8. Dane o wartości posiadanych instrumentów finansowych, z uwzględnieniem:

8.1. Instrumenty finansowe znajdujące się w obrocie giełdowym (na rynku regulowanym):

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2017 r.:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018 r.:
1	2	3	4
1.	Obligacje skarbowe	54 440 989,71	54 564 937,60
2.	Obligacje komunalne RR		
3.	Obligacje korporacyjne RR		
4.	Akcje spółek notowane na GPW		

5.	Inne np. listy zastawne, prawa poboru, prawa do akcji, kontrakty terminowe, opcje		
RAZEM:		54 440 989,71	54 564 937,60

8.2 instrumenty finansowe znajdujące się w obrocie pozagiełdowym:

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2017 r.:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018 r.:
1	2	3	4
1.	Akcje spółek notowane na rynku NewConnect		
2.	Instrumenty finansowe notowane na rynku Catalyst (transakcje zawarte w ramach alternatywnego systemu obrotu)-obligacje komunalne, obligacje korporacyjne, obligacje spółdzielcze,	7 557 773,45	11 134 833,16
RAZEM:		7 557 773,45	11 134 833,16

8.3. Papiery wartościowe z nieograniczoną zbywalnością, nieznajdujące się w obrocie na rynku regulowanym:

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2017 r.:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018 r.:
1	2	3	4
1.	Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych		
2.	Certyfikaty depozytowe BPS, SGB		
3.	Bony pieniężne	32 790 553,60	17 195 046,40
4.	Certyfikaty inwestycyjne		
5.	Obligacje korporacyjne		
6.	Obligacje komunalne (miasta, gminy, powiaty, województwa, związki miast, związki gmin, związki powiatów)		
7.	Inne np. akcje spółek niepublicznych lub udziały w spółkach z o.o.	250,00	500 250,00
RAZEM:		32 790 803,60	17 695 296,40

8.4. Papiery wartościowe z ograniczoną zbywalnością;

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2017 r.:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018 r.:
1	2	3	4
1.	Akcje banku zrzeszającego	6 036 378,50	6 036 378,50
2.	Udziały w SSOZ	5 000,00	5 000,00
3.	Akcje SGB	28 288,00	28 288,00

4.	Akcje Centrum Finansowego BPS S.A.	206 000,00	206 000,00
5.	Akcje IT Card	617 600,00	617 600,00
	RAZEM:	6 893 266,50	6 893 266,50

8.5. Wartość rynkowa instrumentów finansowych, w przypadku gdy jest różna od wartości wykazywanej w bilansie – nie wystąpiły.

9. Informacje o zawartych przez Bank umowach, których skutkiem będzie powstanie instrumentu finansowego - nie wystąpiły

10. Informacje o posiadanych udziałach i akcjach, w podziale na jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone.- nie wystąpiły.

11. Informacje o wartości posiadanych udziałów i akcji w jednostkach podporządkowanych, które Bank przeznaczył do sprzedaży – nie wystąpiły.

12. W przypadku przekwalifikowania składnika aktywów finansowych ujawnieniu podlegają informacje o wartości i kategorii przekwalifikowanych aktywów oraz o przyczynach przekwalifikowania

– nie wystąpiły.

13. W przypadku przekwalifikowania składnika aktywów finansowych z kategorii aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, aktywów dostępnych do sprzedaży albo z aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności – nie wystąpiły.

14. W przypadku przeniesienia praw majątkowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych (przeniesienie aktywów), które nie są wyłączone z bilansu, ujawnieniu podlegają następujące informacje w odniesieniu do każdej kategorii aktywów finansowych

- nie wystąpiły.

15. Informacje o zastawie na mieniu Banku, wraz z postanowieniami i warunkami ustanowienia zastawu oraz wartości bilansowej składników aktywów finansowych, które Bank zastawił jako zabezpieczenie zobowiązań - nie wystąpiły.

16. Informacje o posiadanych instrumentach finansowych z wbudowanymi instrumentami pochodnymi- nie wystąpiły.

17. Informacje dotyczące wydziałanego organizacyjnie biura maklerskiego banku – nie dotyczy

18. Informacje o należnościach od banków prowadzących działalnością maklerską, domów maklerskich i towarowych domów maklerskich- nie dotyczy

19. Informacje dotyczące wydziałanego organizacyjnie biura maklerskiego banku o należnościach od Krajowego Depozytu i giełdowych izb rozrachunkowych - nie dotyczy.

20. Informacje dotyczące wydziałanego organizacyjnie biura maklerskiego banku o zobowiązaniach od Krajowego Depozytu i giełdowych izb rozrachunkowych: zobowiązania wobec funduszu rozliczeniowego, zobowiązania wobec funduszu rekompensat -nie dotyczy.

21. Informacje o należnościach od podmiotów prowadzących regulowane rynki papierów wartościowych i giełdy towarowe, w podziale na należności od poszczególnych giełd i spółek prowadzących rynek pozagiełdowy dotyczące wydziałanego organizacyjnie biura maklerskiego banku –nie dotyczy.

22. Informacje o zobowiązaniach od podmiotów prowadzących regulowane rynki papierów wartościowych i giełdy towarowe, w podziale na zobowiązania od poszczególnych giełd i spółek prowadzących rynek pozagiełdowy dotyczące wydziałanego organizacyjnie biura maklerskiego banku - nie dotyczy.

23. Informacje o zobowiązaniach od banków prowadzących działalność maklerską, domów maklerskich i towarowych domów maklerskich- nie dotyczy

24. Informacje o zmianach wartości funduszy wydziałanych dla oddziałów zagranicznych, z uwzględnieniem stanu na początek roku obrotowego, zwiększeń i zmniejszeń, z podziałem na poszczególne podmioty, oraz stanu na koniec roku obrotowego -nie dotyczy.

25. Dane dotyczące zmian stanu wartości niematerialnych i prawnych.

25.1. Zmiany stanu wartości niematerialnych i prawnych:

Nazwa wartości niematerialnych i prawnych grupy:	Wartość brutto na początek roku obrotowego:	Zwiększenia:	Zmniejszenia:	Wartość brutto na koniec roku obrotowego:
1	2	3	4	5
Prawa majątkowe – licencje	1 517 086,29	93 016,29	64 973,23	1 545 129,35
Oprogramowanie	241 233,18	3 690,00	19 983,92	224 939,26
Razem	1 758 319,47	96 706,29	84 957,15	1 770 068,61

25.1. c.d. Umorzenie – amortyzacja wartości niematerialnych i prawnych:

Umorzenie na początek roku obrotowego:	Amortyzacja za rok:	Inne zwiększenia:	Zmniejszenia:	Umorzenie na koniec roku obrotowego:	Stan na początek roku obrotowego (netto):	Stan na koniec roku obrotowego (netto):
6	7	8	9	10	11	12
1 332 948,18	168 014,85		64 973,23	1 435 989,80	184 138,11	109 139,55
241 233,18	1 014,75		19 983,92	222 264,01	-	2 675,25
1 574 181,36	169 029,60	-	84 957,15	1 658 253,81	184 138,11	111 814,80

25.2 Wartość obcych wartości niematerialnych prawnych używanych na podstawie umowy, o której mowa w art. 3 ust. 4 Ustawy – nie dotyczy.

26. Dane dotyczące użytkowanych rzeczowych aktywów trwałych:

26.1. Zmiany stanu rzeczowych aktywów trwałych:

Nazwa rzeczowych aktywów trwałych :	Wartość brutto na początek roku obrotowego:	Zwiększenia:	Zmniejszenia:	Wartość brutto na koniec roku obrotowego:
1	2	3	4	5
Grunty oraz prawo wieczystego użytkowania - grupa 0	257 329,69			257 329,69
Budynki i budowle - grupy 1-2	15 905 751,28		140 823,09	15 764 928,19
Maszyny i urządzenia - grupa 3-6	3 280 797,95	171 180,48	123 938,11	3 328 040,32
Środki transportu – grupa 7	340 688,23	24 886,96		365 575,19
Narzędzia i przyrządy – grupa 8	2 813 208,51	12 870,65	1 409,10	2 824 670,06
Środki trwale w budowie				-
Zaliczki na środki trwale w budowie				
Inwestycje w obcych środkach trwałych				-
Razem	22 597 775,66	208 938,09	266 170,30	22 540 543,45

26.1. Umorzenie – amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych:

Umorzenie na początek roku obrotowego:	Amortyzacja za rok:	Inne zwiększenia:	Zmniejszenia:	Umorzenie na koniec roku obrotowego:	Stan na początek roku obrotowego (netto):	Stan na koniec roku obrotowego (netto):
6	7	8	9	10	11	12
					257 329,69	257 329,69
4 048 838,75	422 176,77		55 155,91	4 415 859,61	11 856 912,53	11 349 068,58
2 787 127,09	211 470,23		106 365,35	2 892 231,97	493 670,86	435 808,35
288 941,50	29 642,58			318 584,08	51 746,73	46 991,11
2 552 950,53	108 620,39		1 409,10	2 660 161,82	260 257,98	164 508,24
					-	-
					-	-

				-	-	-
9 677 857,87	771 909,97	-	162 930,36	10 286 837,48	12 919 917,79	12 253 705,97

26.2. Wartość obcych środków trwałych używanych na podstawie umowy, o której mowa w art. 3 ust. 4 ustawy - nie dotyczy

27. Informacje na temat aktywów przejętych za długi w podziale na nieruchomości i pozostałe składniki majątku:

Lp.	Wyszczególnienie:	Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenia:	Zmniejszenia:	Stan na koniec roku obrotowego:
1	2	3	4	5	6
1.	Nieruchomości	-	-	-	-
2.	Pozostałe	14 245,73	-	-	14 245,73
	Razem	14 245,73	-	-	14 245,73

28. Informacje o aktywa trwałych przeznaczonych do zbycia:

Lp.	Wyszczególnienie:	Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenia:	Zmniejszenia:	Stan na koniec roku obrotowego:
1	2	3	4	5	6
1.	Aktywa przejęte za długi	14 245,73			14 245,73
2.	Inne aktywa	-			-
3.	.....	-			-
	Razem	14 245,73	-	-	14 245,73

29. Wykaz pozycji czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów oraz rozliczeń międzyokresowych przychodów:

Lp.	Wyszczególnienie:	Stan na:	
		początek roku obrotowego:	koniec roku obrotowego:
1	2	3	4
1.	Rozliczenia międzyokresowe czynne z tego:	1 067 335,60	1 067 096,07
1.1.	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	845 478,00	975 401,00
1.2.	Pozostałe rozliczenia międzyokresowe, w tym:	221 857,60	91 695,07
	- prenumeraty	1 396,00	1 350,10
	- opłaty ubezpieczenia	23 687,48	28 410,98
	- koszty emisji obligacji własnych	84 218,55	61 933,99
	- koszty prowizji od środków EBOiR	1 580,00	-
	- pozostałe koszty	110 975,57	66 031,16
2.	Koszty i przychody rozliczone w czasie:	569 190,32	539 340,93
2.1.	Rozliczenia międzyokresowe kosztów biernych, w tym:	2 997,12	3 252,97
	- nadpłata odsetek	2 997,12	3 252,97
	.....		
	.....		

2.2.	Pozostałe rozliczenia międzyokresowe przychodów, w tym:	566 193,20	536 087,96
	- prowizja od kredytów i gwarancji rozliczana liniowo	564 835,88	536 004,43
	- pozostałe	1 357,32	83,53

30. Dane o strukturze własności kapitału podstawowego:

Lp.	Nazwa grupy udziałowców:	Liczba udziałów:	Wartość nominalna udziału:	Wartość udziałów zadeklarowanych ogółem:
1	2	3	4	5
1.	Osoby fizyczne:	5 265,00	300,00	1 579 500,00
2.	Osoby prawne:	172,00	300,00	51 600,00
	RAZEM:	5 437,00	600,00	1 631 100,00

W Banku nie wystąpili udziałowcy posiadających ponad 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu (Zebraniu Przedstawicieli).

31. Dane o uprzywilejowaniu i ograniczeniu praw związanych z daną grupą akcji, w tym dotyczących podziału dywidend i zwrotu kapitału - nie dotyczy

32. Informacje o akcjach własnych będących w posiadaniu banku lub w posiadaniu jednostek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych - nie dotyczy

33. informacje o zobowiązaniach z tytułu zatwierdzonej do wypłaty dywidendy lub nadwyżki bilansowej - nie dotyczy

Zobowiązania z tytułu zatwierdzonego do wypłaty oprocentowania udziałów członkowskich na dzień 31.12.2018 r. wynoszą 95.983,91 zł.

34. Informacje w zakresie zobowiązań podporządkowanych obejmujące:

- wartość poszczególnych pożyczek oraz waluty, w jakich zostały zaciągnięte,
- warunki oprocentowania i terminy wymagalności pożyczek;

Lp.	Wyszczególnienie:	Wartość pożyczki (zł):	Oprocentowan	Terminy wymagalności:
1	2	3	4	5
1.	Pożyczka z BPS S.A.	-	-	-
2.	Pożyczka z	-	-	-
	RAZEM:			

Bank posiadał zobowiązania podporządkowane w łącznej kwocie 14 mln PLN wynikające z emisji obligacji własnych. Za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego obligacje zostały zaliczone do funduszy uzupełniających Banku.

35. Informacja o stanie i zmianach rezerw celowych:

Lp.	Wyszczególnienie:	Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenie:	Wykorzystanie :	Rozwiązanie:	Stan rezerw na koniec roku obrotowego:	Wymagany poziom rezerw celowych:
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Rezerwy celowe od należności od sektora niefinansowego, w tym:	6 624 890,84	3 632 632,32	150 046,22	1 942 746,37	8 164 730,57	
	- w sytuacji normalnej i pod obs.	383 165,45	582 414,57		825 350,34	140 229,68	1,50%
	- poniżej standardu	118 739,90	436 126,62		352 039,57	202 826,95	20%

	- wątpliwe	264 143,72	180 845,03		107 513,80	337 474,95	50%
	- stracone	5 858 841,77	2 433 246,10	150 046,22	657 842,66	7 484 198,99	100%
2.	Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego						
	RAZEM:	6 624 890,84	3 632 632,32	150 046,22	1 942 746,37	8 164 730,57	

36. Dane o rezerwach na przyszłe zobowiązania według rodzaju zobowiązania:

Wyszczególnienie:		Stan rezerw na początek roku obrotowego:	Zwiększenie:	Wykorzystanie:	Rozwiązanie:	Stan rezerw na koniec roku obrotowego:
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rezerwa na nagrody jubileuszowe					-
2.	Rezerwa na odprawy emerytalne	274 863,62	145 713,52	77 775,79		342 801,35
3.	Rezerwa na ryzyko ogólne	480 000,00				480 000,00
4.	Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	11 787,86	21 584,06	2 850,75		30 521,17
5.	Rezerwy na premie i nagrody	585 025,00	919 534,00	765 955,00		738 604,00
	RAZEM:	1 351 676,48	1 086 831,58	846 581,54	-	1 591 926,52

37. Dane o stanie odpisów aktualizujących, z wyłączeniem rezerw celowych, według rodzajów aktywów, ze wskazaniem obrotowego stanu na początek roku obrotowego, zwiększeń i zmniejszeń oraz stanu na koniec roku :

Wyszczególnienie:		Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenie:	Wykorzystanie :	Rozwiązanie:	Stan na koniec roku obrotowego:
1	2	3	4	5	6	7
1.	Odpisy aktual.od należności sektor niefinansowy, w tym:	1 367 818,54	4 115 206,84	58 037,85	2 949 440,86	2 475 546,67
	w syt.normalnej i pod obserwacją	1 288,42	1 063 611,94		1 064 488,20	412,16
	poniżej standardu	30,71	6 655,18		6 341,70	344,19
	wątpliwe	32 556,40	4 950,06		3 002,78	34 503,68
	stracone	1 333 943,01	3 039 989,66	58 037,85	1 875 608,18	2 440 286,64
2.	Odpisy aktual.od nal. sek. budżetowy					-
3.	Instrumenty finansowe	-	-	-	-	-
	- obligacje	-	-	-	-	-
	- jednostki uczestnictwa	-	-	-	-	-
	- certyfikaty	-	-	-	-	-
4.	Pozostałe aktywa					-
	RAZEM:	1 367 818,54	4 115 206,84	58 037,85	2 949 440,86	2 475 546,67

38. Dane o zobowiązaniach pozabilansowych w tym warunkowych z tytułu udzielonych zabezpieczeń:

Poz.	Wyszczególnienie:	31.12.2017 r.:	31.12.2018 r.:
1	2	2	3
I.	1. Zobowiązania warunkowe udzielone:	56 835 000,40	58 342 941,14
	a) finansowe	49 386 275,61	49 704 316,20
	b) gwarancyjne	7 448 724,79	8 638 624,94
	2. Zobowiązania warunkowe otrzymane:	10 000 000,00	9 000 000,00
	a) finansowe	10 000 000,00	9 000 000,00
	b) gwarancyjne		
II	Zobowiązania związane z realizacją operacji kupna/sprzedaży		
III.	Pozostałe	320 264 443,34	374 652 824,67

38.1. Wykaz udzielonych gwarancji i poręczeń, w tym wekslowych oraz innych udzielonych zobowiązań o charakterze gwarancyjnym.

Bank udzielił gwarancji na kwotę 8 638 624,94 zł. 79 podmiotom. Bank nie udzielał poręczeń w tym wekslowych.

38.2. Gwarancje i poręczenia emisji udzielone emitentom – nie wystąpiły;

38.3. Kontrakty opcji subskrypcji lub sprzedaży akcji zwykłych Banku – nie wystąpiły;

38.4. Informacje o zaproponowanej wypłacie dywidendy, jeśli nie została ona formalnie zatwierdzona, a także o jakichkolwiek nieujętych skumulowanych dywidendach z akcji uprzywilejowanych : Propozycja podziału wyniku finansowego netto za 2018 r. przewiduje wypłatę dywidendy w formie oprocentowania udziałów na poziomie 3%,

38.5. Szczegółowe dane o aktywach Banku, które stanowią zabezpieczenie zobowiązań Banku oraz zobowiązań strony trzeciej, a także o wartości zobowiązań Banku podlegających zabezpieczeniu tymi aktywami – nie wystąpiły.

38.6. Informacje na temat nie ujętych w bilansie transakcji z przyrzeczeniem odkupu – nie dotyczy.

38.7. Informacje o udzielonych zobowiązaniach finansowych, w tym o udzielonych zobowiązaniach nieodwołalnych- podano w punkcie 38.1

Kwota 49 704 316,20 zł dotyczy przyznanych a nie wykorzystanych kredytów przez osoby prawne, osoby fizyczne i jednostki nieposiadające osobowości prawnej. Uruchomienie w/w kredytów jest określone stosownymi warunkami w zawartych umowach.

Pozostałe pozycje pozabilansowe w kwocie 374 652 824,67 zł dotyczą przyjętych zabezpieczeń do udzielonych kredytów . Przyjęte zabezpieczenia to głównie hipoteki na nieruchomościach, weksle, cesje i pozostałe.

38.8. Informacje o wartości nominalnej instrumentów bazowych na instrumenty pochodne – nie występują.

39. Stosowane przez Bank zasady rachunkowości zabezpieczeń z uwzględnieniem podziału na zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych oraz zabezpieczenie inwestycji w podmiocie zagranicznym – nie dotyczy.

40. Dane na temat znaczących warunków umów dotyczących instrumentów finansowych, które mogą wpływać na wartość terminu i stopień pewności przyszłych przepływów środków pieniężnych, z uwzględnieniem podziału na rodzaje aktywów i zobowiązań finansowych, zarówno bilansowych, jak i pozabilansowych. – nie dotyczy.

41. Informacje z zakresu rachunku zysków i strat.

41.1. Informacje o przychodach, w tym z tytułu prowizji, i kosztach prowadzenia przez Bank działalności maklerskiej – nie dotyczy;

41.2. Dane o odpisach amortyzacyjnych środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych:

Nazwa – Grupa:	Amortyzacja za 2017 r.:	Amortyzacja za 2018 r.:
1	2	3
Środki trwałe:	782 650,12	771 909,97
Grunty - 0	-	
Budynki i lokale - 1	412 235,84	418 083,57
Budowle - 2	4 093,20	4 093,20

Inwestycje w obcych obiektach		
Kotły i maszyny energetyczne - 3	11 326,78	10 273,32
Maszyny i urządzenia ogólnego zastosowania - 4	82 714,77	126 715,21
Maszyny i urządzenia specjalistyczne - 5		
Urządzenia techniczne - 6	85 626,58	74 481,70
Środki transportu - 7	43 595,24	29 642,58
Narzędzia i przyrządy - 8	143 057,71	108 620,39
Wartości niematerialne i prawne:	89 693,17	169 029,60
RAZEM:	872 343,29	940 939,57

Aktualizacji wartości majątku trwałego rzeczowego i finansowego w roku 2017 i 2018 nie przeprowadzano.

- 41.3. Dane o skutkach wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do poziomu wartości godziwej – nie wystąpiły;
41.4. Informacje o przychodach i kosztach z tytułu wyłączonych z bilansu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży – nie wystąpiły;
41.5. Informacje o przychodach i kosztach z tytułu sprzedanych aktywów finansowych, których wartość godziwa nie mogła być wcześniej wiarygodnie wyceniona, ze wskazaniem wartości bilansowej aktywów ustalonej nadziei sprzedaży – nie wystąpiły;
41.6. Informacje o zyskach i stratach nadzwyczajnych – nie wystąpiły;
41.7. Informacje o dokonanych odpisach aktualizujących lub rezerwach celowych należności nieściągalnych, z podziałem na tytuły odpisów, i sposób dokonania odpisu w ciężar utworzonych rezerw, w ciężar kosztów operacji finansowych oraz w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych, z wyszczególnieniem strat poniesionych z tytułu kredytów i pożyczek,

Tytuł odpisu:	Sposób dokonania odpisu:		
	w ciężar utworzonych rezerw:	w ciężar kosztów operacji finansowych:	w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych:
1	2	3	4
Spisanie należności z tytułu kredytów zgodnie z dec. Zarządu	150 046,22		1 391,45
.....			
.....			
RAZEM:	150 046,22	-	1 391,45

Straty poniesione z tytułu kredytów i pożyczek w 2018 r. wyniosły 1391,45 zł.

Informację o rodzajach utworzonych rezerw oraz odpisów aktualizacyjnych podano w punkcie 35 i 37 informacji dodatkowej.

41.8. Informacje o przychodach z tytułu dywidend, w podziale na jednostki, od których otrzymano dywidendy:

W 2018 roku Bank nie otrzymał dywidendy z tytułu posiadanych akcji.

41.9. Informacje o nakładach poniesionych w związku z nabyciem lub wytworzeniem środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych oraz o planowanych nakładach w okresie najbliższych 12 miesięcy:

Nakłady na :	Poniesione w bieżącym roku obrotowym:	Planowane na następny rok obrotowy:
1	2	3
1. Wartości niematerialne i prawne	96 706,29	149 000,00
2. Środki trwałe w budowie		
Razem	96 706,29 zł	149 000,00 zł

41.10. Propozycje podziału zysku lub pokrycia straty za rok obrotowy:

Wyszczególnienie:	Kwota:
-------------------	--------

1	2
Zysk netto do podziału - proponuje się przeznaczyć na:	4 261 243,09
Oprocentowanie udziałów	51 637,00
Fundusz zasobowy	4 209 606,09

41.11. Informacje o przychodach, kosztach i wynikach działalności zaniechanej w roku obrotowym lub przewidzianej do zaniechania w następnym okresie sprawozdawczym, wraz z wyjaśnieniami przyczyn zaniechania – nie dotyczy.

42. Informacje o wartości aktywów i utworzonej rezerwy na odroczony podatek dochodowy:

Wyszczególnienie:	Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenia	Zmniejszenia:	Stan na koniec roku obrotowego:
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	528 101,00	614 075,00	391 776,00	750 400,00
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	845 478,00	283 801,00	153 878,00	975 401,00

Rozliczenie rezerwy i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Rezerwy odniesione na:		Aktywa odniesione na :	
Wynik finansowy:	Kapitał własny:	Wynik finansowy:	Kapitał własny:
528 101,00	-	845 478,00	
W tym z lat ubiegłych:	-	W tym z lat ubiegłych:	-

Podatek dochodowy obciążający wynik finansowy za 2018 rok wynosił: 1 932 247,00, z tego:
a) Cześć bieżąca - 1 839 871,00
b) Cześć odroczone - 92 376,00

Rachunek zysków i strat uwzględnia kwotę 152.439,00 zł. z tytułu korekty podatku dochodowego za 2017 rok.

43. Zagregowane dane dotyczące:

43.1. korzystania z kredytów, pożyczek, gwarancji lub poręczeń przez pracowników, członków zarządu lub organów nadzorczych, ze wskazaniem warunków oprocentowania i terminów spłaty:

Stan zadłużenia z tytułu udzielonych kredytów pracownikom Banku, członkom Zarządu i członkom Rady Nadzorczej przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie:	Liczba osób korzystających z kredytu	Zaangażowanie bilansowe	Zaangażowanie pozabilansowe	Razem
Rada Nadzorcza	2	620 455,02	12 280,90	632 735,92
Zarząd	2	430 726,94	11 088,09	441 815,03
Pracownicy	50	2 868 818,42	306 617,34	3 175 435,76

Nie udzielano pożyczek, gwarancji lub poręczeń. Wyżej wymienione kredyty znajdują się w sytuacji normalnej i zostały udzielone na warunkach ogólnie dostępnych.

Wobec członków Rady Nadzorczej, Zarządu oraz pracowników Banku nie stosowano ulgowych stóp procentowych jak również prowizji i opłat.

Wyżej wymienione zadłużenie dotyczy następujących terminów:

do 1 roku 235 733,43 zł.

od 1- 3 la: 545 633,55 zł.
Pow.3 lat 3 468 619,73 zł.

43.2. Wynagrodzenia, łącznie z wynagrodzeniem z zysku, wypłaconych lub należnych członkom zarządu lub organów nadzorczych Banku,

Wyszczególnienie	2018 r.
Rada Nadzorcza	189 270,50
Zarząd	833 210,00

Z nadwyżki bilansowej za 2017 r. nie wypłacono żadnych nagród.

43.3. Przeciętne w roku obrotowym zatrudnienia, w przeliczeniu na etaty:

Przeciętne zatrudnienie (w etatach) w 2018 r. wyniosło 114,83 etaty.

43.4 Koszty związane z utworzeniem rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, z wyszczególnieniem tytułów:

W okresie sprawozdawczym Bank utworzył rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników w wysokości 145 713,52 zł, z tego:

- na nagrody jubileuszowe:
- na odprawy emerytalne:

0,00 zł.
145 713,52 zł.

43.5. Kosztów poniesionych na finansowanie pracowniczych programów emerytalnych – nie wystąpiły.

44. Informacje o transakcjach z podmiotami powiązаныmi z Bankiem kapitałowo lub organizacyjnie, z uwzględnieniem zasad polityki kredytowej Banku oraz procentowego udziału przypadającego na transakcje z tymi podmiotami – nie wystąpiły.

45. Informacje o istotnych transakcjach (wraz z ich kwotami) zawartych przez Bank na innych warunkach niż rynkowe ze stronami powiązаныmi, przez które rozumie się jednostki powiązane oraz:

- 1) osobę, która jest członkiem organu zarządzającego lub nadzorującego Banku lub jednostki z nim powiązanej, lub
- 2) osobę, która jest małżonkiem lub osobą faktycznie pozostającą we wspólnym pożyciu, krewnym lub powinowatym do drugiego stopnia, przysposobionym lub przysposabiającym, osobą związaną z tytułu opieki lub kurateli w stosunku do którejkolwiek z osób będących członkami organu zarządzającego lub nadzorującego Banku lub jednostki z nim powiązanej, lub
- 3) jednostkę kontrolowaną, współkontrolowaną lub inną jednostkę, na którą znaczący wpływ wywiera lub posiada w niej znaczącą ilość głosów, bezpośrednio albo pośrednio, osoba, o której mowa w pkt 1 i 2, lub
- 4) jednostkę realizującą program świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia, skierowany do pracowników banku lub jednostki powiązanej

– wraz z informacjami określającymi charakter tych transakcji; informacje dotyczące poszczególnych transakcji mogą być zgrupowane według ich rodzaju, z wyjątkiem przypadku, gdy informacje na temat poszczególnych transakcji są niezbędne dla zrozumienia ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy Banku - nie wystąpiły.

46. Informacje o celach i zasadach zarządzania ryzykiem:

Zarządzanie ryzykiem bankowym jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w Banku. Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem realizowany jest na podstawie obowiązujących: strategii działania, strategii zarządzania ryzykiem, polityk, procedur oraz planów, które to uwzględniają przewidywany poziom ryzyka w przyszłości. Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest także na podstawie odpowiednich analiz.

Zarządzanie ryzykiem bankowym to proces identyfikacji, pomiaru lub szacowania, kontroli, monitorowania oraz raportowania, dostarczający racjonalne zapewnienie, że cele Banku zostaną zrealizowane

System zarządzania ryzykiem odnosi się do działalności prowadzonej bezpośrednio przez Bank oraz uwzględnia funkcjonowanie Banku w Systemie Ochrony.

Bank zarządza ryzykiem w sposób zintegrowany i całościowy. Uwzględnia korelacje pomiędzy poszczególnymi rodzajami ryzyka. Pracownicy uczestniczący w procesie zarządzania ryzykiem, przy każdym działaniu dokonują analizy i oceny danego ryzyka w powiązaniu z innymi rodzajami ryzyka, zidentyfikowanymi w działalności Banku.

System zarządzania ryzykiem zintegrowany jest z systemem kontroli wewnętrznej. Uwzględnia zasadę proporcjonalności i jest dostosowany do charakteru i skali działania Banku.

Stosowane przez Bank metody pomiaru lub szacowania ryzyka uwzględniają aktualnie prowadzoną i planowaną działalność Banku.

W ramach kontroli ryzyka Bank zabezpiecza się przed ryzykiem lub je ogranicza wprowadzając odpowiednie do skali i złożoności działalności mechanizmy kontroli ryzyka, w szczególności w postaci limitów. Bank również określa sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów, sposoby wyeliminowania tego przekroczenia oraz środki mające na celu zapobieżenie takim sytuacjom w przyszłości.

W Banku funkcjonuje system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka, wspomagający proces decyzyjny w zakresie zarządzania ryzykiem, na który składa się w szczególności raportowanie o ryzyku. Raportowanie zawiera rzetelne, dokładne i aktualne dane oraz dostarcza wykorzystywane w zarządzaniu ryzykiem informacje na temat rodzajów, wielkości i profilu ryzyka w działalności Banku. Służy również ocenie skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem i monitorowaniu przestrzegania limitów.

Zarządzanie ryzykiem ma na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz rentowności działalności biznesowej Banku w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym. Poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

Wprowadzona w Banku struktura organizacyjna jest dostosowana do skali działania Banku oraz profilu ponoszonego przez Bank ryzyka, ma na celu zapewnienie niezależności funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej, z której wynika podejmowanie przez Bank ryzyka.

Zarząd Banku odpowiada za wprowadzenie skutecznego, efektywnego i adekwatnego do skali działania Banku systemu zarządzania ryzykiem, natomiast Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad tym systemem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się na podstawie pisemnych regulacji, znanych wszystkim pracownikom biorącym udział w procesie zarządzania ryzykiem, podlegającym regularnym weryfikacjom mającym na celu ich dostosowanie do zmian profilu ryzyka i otoczenia gospodarczego Banku.

Wewnętrzne procedury Banku w zakresie zarządzania ryzykiem wskazują zasady służące określeniu wielkości podejmowanego ryzyka, zasady zarządzania ryzykiem, limity ograniczające ryzyko i zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów.

46.1. Ryzyko rynkowe

46.1.a Ryzyko walutowe

finansowego w rezultacie wrażliwości na zmiany kursów walut.

Zarządzanie ryzykiem walutowym ma na celu kształtowanie struktury aktywów i pasywów walutowych w sposób zapewniający ograniczenie niebezpieczeństwa niekorzystnego wpływu zmian kursów walut na sytuację finansową Banku.

Sformalizowane zasady zarządzania ryzykiem walutowym zostały wprowadzone w formie pisemnej w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Płońsku”, „Metodyce dokonywania przeglądów zarządczych w banku Spółdzielczym w Płońsku”, „Polityce zarządzania ryzykiem walutowym w Banku Spółdzielczym w Płońsku”, „Instrukcji zarządzania ryzykiem walutowym w Banku Spółdzielczym w Płońsku”, „Instrukcji wdrażania planów awaryjnych w obszarze zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Płońsku”, „Instrukcji przeprowadzania testów warunków skrajnych w Banku Spółdzielczym w Płońsku”.

Zarządzanie pozycją walutową polega na monitorowaniu poszczególnych pozycji w oparciu o sporządzany raport przez Zespół Oceny Ryzyka (ZOR), zmiany pozycji wynikające z bieżących operacji wykonywanych przez Oddziały Banku, obowiązujące limity pozycji walutowych, jak również kształtowanie się kursów na międzybankowym rynku walutowym. Z zarządzaniem ryzykiem walutowym wiąże się: zarządzaniem pozycją walutową Banku poprzez zapewnienie odpowiedniej struktury walutowej i terminowej aktywów i pasywów bilansowych oraz pozycji pozabilansowych; zapewnienie płynności płatniczej Banku, przy optymalizacji stanów środków na rachunkach Nostro; kontrola i monitorowanie różnych rodzajów ryzyka, towarzyszących transakcjom walutowym. Poziom ekspozycji Banku na ryzyko walutowe ograniczany jest obowiązującym systemem limitów wewnętrznych i zewnętrznych. Limit zewnętrzny stanowi minimalny, wymagany Prawem bankowym, poziom współczynnika wypłacalności, determinujący możliwości zwiększania skali inwestycji. System limitów wewnętrznych Banku w zakresie ryzyka rynkowego obejmuje: limit całkowitej pozycji walutowej, limity dla indywidualnych pozycji walutowych, limit na wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego.

Bank przeprowadza test warunków skrajnych polegający na zbadaniu wpływu zmiany kursów walutowych o 30% na planowany wynik finansowy na koniec roku oraz kapitał uznany.

Ryzyko walutowe analizowane jest na posiedzeniach Zarządu w cyklach miesięcznych, na posiedzeniach Rady Nadzorczej w okresach kwartalnych.

Głównymi walutami, w jakich Bank przeprowadza transakcje są: EUR, USD okazjonalnie GBP. W 2018 roku nie wystąpiła konieczność tworzenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego. Działalność walutowa Banku w 2018 roku skupiała się na zaspokajaniu potrzeb klientów w zakresie obsługi dewizowej. Skala działalności walutowej i generowane ryzyko przy

się na zaspokajania przez klientów w zakresie obsługi dewizowej. Skala działalności handlowej i generowane ryzyko przy obecnych warunkach rynkowych, jak i w sytuacji skrajnych warunków nie stanowiły zagrożenia dla funkcjonowania Banku.

46.1.b Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko ogólne stóp procentowych w portfelu bankowym oznacza dla Banku ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub zmiany wyniku finansowego w konsekwencji wrażliwości Banku na zmiany stóp procentowych.

Sformalizowane zasady zarządzania ryzykiem ogólnym stóp procentowych w portfelu bankowym zostały wprowadzone w formie pisemnej w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Płońsku”, „Metodyce dokonywania przeglądów zarządczych w banku Spółdzielczym w Płońsku”, „Polityce zarządzania ryzykiem ogólnym stóp procentowych w portfelu bankowym w Banku Spółdzielczym w Płońsku”, „Instrukcji zarządzania ryzykiem ogólnym stóp procentowych w portfelu bankowym w Banku Spółdzielczym w Płońsku”, „Instrukcji wdrażania planów awaryjnych w obszarze zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Płońsku”, „Instrukcji przeprowadzania testów warunków skrajnych w Banku Spółdzielczym w Płońsku”.

Celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest maksymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych; minimalizacja negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy jak również utrzymanie zmienności wyniku finansowego oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału, wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku.

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej metodą:

1. luki terminów przeszacowania stopy procentowej, która umożliwi określenie wielkości oraz charakteru niedopasowania pozycji aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stopy procentowej w poszczególnych terminach przeszacowania,
2. luki ryzyka bazowego, która umożliwi określenie wielkości oraz charakteru niedopasowania pozycji aktywów i pasywów wrażliwych w poszczególnych terminach przeszacowania w podziale na stawki bazowe,
3. ryzyka opcji klienta oraz kształtowania się ryzyka krzywej dochodowości,
4. symulacji wpływu zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy i fundusze własne w okresie najbliższych 12 miesięcy.
5. badanie i ocena wpływu zmian stóp procentowych na bilansową zaktualizowaną wartość kapitału.
6. testu warunków skrajnych, tj. wpływu szokowych zmian (wzrostu/spadku) rynkowych stóp procentowych o 200 punktów bazowych na wynik odsetkowy i fundusze własne w okresie najbliższych 12 miesięcy,
7. profilu ryzyka stopy procentowej Banku, która umożliwi określenie stopnia wrażliwości oprocentowania aktywów/pasywów wrażliwych na zmiany rynkowych stóp procentowych.

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych, wyliczając poziom poszczególnych rodzajów ryzyka stopy procentowej przy zaistnieniu następujących warunków skrajnych:

1. dla ryzyka przeszacowania – wpływ zmiany stóp procentowych na wynik Banku przy założeniu zmiany stóp o 200 punktów bazowych,
2. dla ryzyka bazowego - wpływ zmiany stóp procentowych na wynik Banku przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 punktów bazowych oraz przy uwzględnieniu współczynników korelacji pomiędzy stopą Redyskonta Weksli NBP a stopami: WIBOR 1M, średnioważoną stopą kredytów oprocentowanych według stawki własnej Banku, średnioważoną stopą depozytów oprocentowanych według stawki własnej Banku,
3. dla ryzyka krzywej dochodowości – wpływ zmiany stóp procentowych na wynik Banku przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 punktów bazowych oraz przy uwzględnieniu współczynników korelacji opisanych w ryzyku bazowym,
4. dla ryzyka opcji klienta (jeżeli poziom ryzyka opcji jest znaczący) – dwukrotne zwiększenie wskaźników zrywalności depozytów i spłacalności kredytów.

Poziom limitów został dostosowany do akceptowalnego poziomu ryzyka określonego przez Radę Nadzorczą. Bank ustalił limity na dopuszczalną wielkość ryzyka stopy procentowej, odrębnie dla poszczególnych jego rodzajów. Ryzyko stopy procentowej analizowane jest na posiedzeniach Zarządu w cyklach miesięcznych, na posiedzeniach Rady Nadzorczej w okresach kwartalnych.

Poziom wygenerowanego ryzyka w zakresie ryzyka stopy procentowej przy obecnych warunkach rynkowych, jak i w sytuacji realizacji skrajnych warunków nie stanowiło w 2018 roku zagrożenia dla funkcjonowania Banku. Dominującym ryzykiem stopy procentowej było ryzyko terminów przeszacowania. Ryzyko opcji klienta zarządzane jest w szczególności przez stosowaną politykę cenową oraz taryfę opłat i prowizji. Ogólna zasada dotyczy ograniczenia opcji klienta poprzez stosowanie zerowych, w stosunku do pierwotnych ustaleń stawek procentowych, w przypadku przedterminowego wycofania depozytu oraz prowizji rekompensacyjnej przy wcześniejszej spłacie kredytu. Niezależnie od sporządzanej analizy ryzyka stopy procentowej

46.2. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest to dla Banku ryzyko potencjalnej straty z tytułu niewykonania zobowiązania w określonym w umowie terminie przez klienta lub kontrahenta. Ryzyko to wpływa w sposób najbardziej istotny na działalność Banku, ponieważ niespłacenie udzielonych należności wiąże się z poniesieniem przez Bank ewentualnych dużych strat. Ryzyko kredytowe

obejmuje w Banku ryzyko kontrahenta, ryzyko koncentracji, ryzyko rezydualne oraz ryzyko wynikające z detalicznych ekspozycji kredytowych a także ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym i kontrahenta jest utrzymywanie stabilnego oraz zrównoważonego pod względem jakości i wartości portfela kredytowego, odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości oraz bezpieczeństwo, rozumiane jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych. Celem zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych jest zapewnienie bezpiecznej działalności Banku, w długoterminowej perspektywie, z uwzględnieniem wrażliwości na zmiany warunków otoczenia oraz oddziaływania na poziom ryzyka tych ekspozycji, poprzez właściwy dobór klientów, jak również poprzez stałe monitorowanie portfela detalicznych ekspozycji kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem procedur zapewniających spełnienie wymogów przepisów wewnętrznych Banku i przepisów prawa powszechnego. Celem zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie jest zapewnienie bezpiecznej i efektywnej działalności Banku w obszarze EKZH w długoterminowej perspektywie, z uwzględnieniem różnic wynikających z charakterystyki finansowanego podmiotu oraz charakterystyki nieruchomości stanowiącej przedmiot zabezpieczenia. Celem zarządzania ryzykiem koncentracji jest optymalizacja ryzyka kredytowego i kontrahenta poprzez dywersyfikację portfela kredytowego w odniesieniu do branż – sektora gospodarki, rodzajów zabezpieczeń, grup powiązanych klientów, produktów – jednorodnych instrumentów finansowych, długości okresu umowy, obszaru geograficznego, typu nieruchomości, rodzaju kredytobiorcy itp. Celem zarządzania ryzykiem rezydualnym jest ograniczenie ryzyka kredytowego i kontrahenta wynikającego z mniejszej niż Bank zakładał w początkowej fazie, skuteczności przyjętych zabezpieczeń.

Stosowane w Banku zasady zarządzania ryzykiem kredytowym znajdują się w następujących regulacjach wewnętrznych:

- „Strategia działania Banku Spółdzielczego w Płońsku na lata 2015 - 2019”,
- „Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Plan ekonomiczno - finansowy Banku Spółdzielczego w Płońsku na lata 2019-2021”,
- „Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym i kontrahenta w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Instrukcja zarządzania ryzykiem kredytowym i kontrahenta w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Metodyka oceny ryzyka branżowego w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Metodyka dokonywania przeglądów zarządczych w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Instrukcja przeprowadzania testów warunków skrajnych w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Regulamin systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Metodyka oceny zdolności kredytowej osób fizycznych w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Instrukcja kredytowania działalności gospodarczej w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Regulamin udzielania kredytów w złotych na finansowanie działalności gospodarczej dla przedsiębiorców i rolników w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Instrukcja zasady monitorowania i klasyfikacji ekspozycji kredytowych w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Instrukcja zasady zabezpieczania wiarygodności Banku Spółdzielczego w Płońsku”,
- „Instrukcja oceny i monitorowania wartości nieruchomości stanowiących lub mających stanowić zabezpieczenie ekspozycji kredytowych w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Instrukcja działań prewencyjnych oraz postępowania windykacyjnego w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Instrukcja zarządzania ryzykiem kredytowym w obszarze należności zagrożonych w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- "Procedura tworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania oraz płatności z tytułu ogólnej działalności Banku Spółdzielczego w Płońsku",
- „Instrukcja zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych, tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Kompetencje analityczne i kredytowe w Banku Spółdzielczym w Płońsku. Zasady ich nadawania, zmiany oraz podziału funkcji w procesie kredytowym”.

Zarządzanie ryzykiem to proces ciągły, który ma umożliwić zminimalizowanie zagrożeń występujących w działalności kredytowej Banku i dostarczyć informacji o portfelu kredytowym, które umożliwią Zarządowi podjęcie ostrożnościowych i zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku. Bank dąży do utrzymania poziomu ryzyka związanego z portfelem kredytowym w ramach i zakresie przewidzianym w przyjętej Strategii i Polityce. Działalność kredytową Banku cechuje dążenie do zachowania równowagi pomiędzy dochodowością a bezpieczeństwem. Równowaga ta jest możliwa dzięki podejmowaniu przez Bank odpowiednich działań zabezpieczających przed skutkami ryzyka.

Bank dąży do ograniczania ryzyka kredytowego i kontrahenta oraz ryzyka koncentracji, wyznaczając limity rozwoju akcji kredytowej, w odniesieniu do branż, zabezpieczeń, pojedynczych klientów, grup klientów, produktów, rodzaju instrumentu finansowego, obszarów geograficznych itp. Ustalając politykę zarządzania ryzykiem kredytowym i kontrahenta, w ramach której Bank wyodrębnia politykę zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, politykę

zarządzania ryzykiem rezydualnym, politykę zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz politykę zarządzania ryzykiem koncentracji, Bank bierze pod uwagę cykliczność procesów ekonomicznych oraz zmiany zachodzące w poszczególnych portfelach kredytów, jak również uwzględnia informacje z zewnętrznych baz danych. Struktura organizacyjna Banku zapewnia rozdzielenie funkcji sprzedaży, akceptacji ryzyka oraz monitorowania i kontroli ryzyka ekspozycji kredytowych. Podział ten utrzymany jest na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej

z uwzględnieniem zasady proporcjonalności oraz apetytu na ryzyko, przy czym na poziomie Zarządu w Banku rozdzielono funkcje sprzedaży od funkcji akceptacji ryzyka oraz monitorowania i kontroli ryzyka. Decyzje kredytowe są podejmowane tylko przez osoby upoważnione z zachowaniem zasady, że osoba podejmująca decyzję nie dokonywała analizy wniosku kredytowego.

Bank stosuje zatwierdzone przez Zarząd limity ograniczające ryzyko kredytowe i kontrahenta, w tym ryzyko koncentracji. Limity te odzwierciedlają apetyt na ryzyko, znaczenie systemowe, charakter, skalę i złożoność działalności Banku. Bank posiada system monitorowania ryzyka kredytowego i kontrahenta, w tym ryzyka koncentracji, umożliwiający pozyskiwanie w szybki sposób informacji zarządczej i szybką reakcję Banku na zaistniałe zagrożenia. Bank przeprowadza okresowe przeglądy wszystkich ekspozycji powodujących ryzyko koncentracji, w celu identyfikacji, pomiaru lub szacowania towarzyszącego im ryzyka oraz umożliwienia podejmowania właściwych decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem koncentracji. Bank posiada rzetelny i wiarygodny system informacji zarządczej w obszarze badanego ryzyka.

Przestrzeganie procedur wewnętrznych oraz zgodność stosowanych zasad zarządzania ryzykiem kredytowym i kontrahenta z

46.3 .Ryzyko płynności

ono podstawowe znaczenie dla stabilności i bezpieczeństwa działania Banku.

Sformalizowane zasady zarządzania ryzykiem ogólnym stóp procentowych w portfelu bankowym zostały wprowadzone w formie pisemnej w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Płońsku”, „Metodyce dokonywania przeglądów zarządczych w banku Spółdzielczym w Płońsku”, „Polityce zarządzania ryzykiem płynności i ryzykiem finansowania w Banku Spółdzielczym w Płońsku”, „Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności i ryzykiem finansowania w Banku Spółdzielczym w Płońsku”, „Instrukcji wdrażania planów awaryjnych w obszarze zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Płońsku”, „Instrukcji przeprowadzania testów warunków skrajnych w Banku Spółdzielczym w Płońsku”.

Bank określił podstawowy cel w zakresie zarządzania płynnością jako:

1. utrzymanie poziomu płynności, zapewnającego regulowanie wszystkich zobowiązań w terminach, w tym utrzymywanie bufora wolnych od obciążeń wysokiej jakości aktywów, umożliwiające przetrwanie różnorodnych zdarzeń kryzysowych,
2. dążenie do wzrostu stabilnych źródeł finansowania, w szczególności depozytów osób fizycznych oraz utrzymywanie wszystkich wskaźników płynnościowych, w tym przede wszystkim nadzorczych miar płynności oraz wskaźnika LCR, na bezpiecznych poziomach, zgodnych z obowiązującymi procedurami,
3. kształtowanie struktury bilansowych i pozabilansowych pozycji Banku w sposób zapewniający stałą zdolność do regulowania bieżących i przyszłych zobowiązań,
4. zachowanie właściwych relacji między zyskiem a ryzykiem w decyzjach o pozyskaniu i zachowaniu płynności,
5. utrzymanie odpowiednich proporcji pomiędzy aktywami dochodowymi i niedochodowymi.

Ze względu na ograniczoną skalę działalności walutowej zarządzanie płynnością złotową i walutową ma charakter skonsolidowany, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych oraz wszystkich horyzontów czasowych. W związku z czym, Bank kształtuje bazę depozytów z uwzględnieniem zasady zachowania właściwej relacji pomiędzy terminami wymagalności depozytów a długością udzielanych kredytów oraz sytuacji rynkowej. Podstawową metodą wykorzystywaną przez Bank w procesie zarządzania płynnością jest odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów oraz zobowiązań pozabilansowych.

Celem ograniczania ryzyka płynności Bank wprowadził limity, pozwalające na wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka. Poziom limitów został dostosowany do akceptowalnego poziomu ryzyka i tolerancji na ryzyko określonych przez Radę Nadzorczą w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem.

W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza w okresach kwartalnych następujące testy warunków skrajnych:

1. wrażliwości – w oparciu, o które szacowany jest kapitał wewnętrzny oraz wykonywany jest pomiar wpływu zmian parametrów makroekonomicznych na poziom ryzyka płynności;
2. scenariuszowe – w oparciu, o które budowane są awaryjne plany płynności oraz wyznaczany jest poziom bufora płynności;
3. odwrócone – w oparciu, o które wykonywane są doraźne analizy problemowe.

Sytuacja płynnościowa Banku jest stabilna. Wskaźniki płynności w poszczególnych przedziałach czasowych utrzymywały się w 2018 r. na poprawnych poziomach. Bank posiada stabilne źródła finansowania, które umożliwiają finansowanie zarówno działalności bieżącej jak i w dłuższym okresie. Płynność natychmiastowa, bieżąca i krótkoterminowa Banku jest niezagrożona.

46.4. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne zostało przez Bank określone jako możliwość wystąpienia straty wynikającej z nieodpowiednich lub zawodnych procedur wewnętrznych, błędów ludzi

i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych. W zakres ryzyka operacyjnego wchodzi: ryzyko prowadzenia działalności (postępowania – ang. conduct risk), ryzyko IT, ryzyko prawne, ryzyko modelu, finansowanie terroryzmu, pranie pieniędzy.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, budowę świadomości pracowników poprzez odpowiednie szkolenia i działania zarządcze, a także poprzez wdrożenie skutecznego systemu monitorowania ryzyka i kontroli wewnętrznej. Celem strategicznym w zakresie części ryzyka operacyjnego obejmującego ryzyko prawne i ryzyko braku zgodności jest stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, a także właściwą ochronę interesów Banku poprzez stałe aktualizowanie/dostosowywanie procedur bankowych, kontrolę ich przestrzegania, wsparcie informatyczne, szkolenia, a także korzystanie z zewnętrznego wsparcia prawnego. Celem strategicznym w zakresie części ryzyka będącego ryzykiem systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa jest: systematyczne dostosowywanie systemu do wymogów prawa, wprowadzanie nowych produktów oraz nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykiem, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych, oraz budowa świadomości ryzyka wśród pracowników poprzez niezbędne szkolenia i działania zarządcze. Celem strategicznym w zakresie części ryzyka operacyjnego obejmującego ryzyko modeli jest dążenie do stosowania prostych modeli o uznanym charakterze, monitoring strat w ramach rejestrów ryzyka operacyjnego, walidacja i administrowanie w ramach corocznych przeglądów zarządczych polityk, strategii, instrukcji, procedur zarządzania ryzykiem, w sposób zapewniający minimalizację potencjalnych strat. Celem strategicznym w zakresie części ryzyka operacyjnego obejmującego ryzyko zasobów ludzkich w obszarze potrzeb Banku jest najlepsze wykorzystanie kwalifikacji i uzdolnień pracowników do realizacji zadań ujętych w strategii i planach operacyjnych, natomiast w obszarze potrzeb pracowników jest to tworzenie im możliwości nauki w celu rozwijania umiejętności, zapewnienie rozwoju kariery i zwiększenie szans na znalezienie zatrudnienia w przypadku zwolnienia. Celem strategicznym w zakresie ryzyka prowadzenia działalności jest utrzymywanie relacji z klientem oraz świadczenie usług finansowych na odpowiednio wysokim poziomie. Celem strategicznym w zakresie ryzyka związanego z finansowaniem terroryzmu oraz ryzykiem prania pieniędzy jest bezwzględne przestrzeganie obowiązujących uregulowań oraz prawidłowości realizacji programu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

Bank realizuje cele poprzez:

- identyfikację ryzyka operacyjnego we wszystkich obszarach działania Banku,
  - prowadzenie bazy danych o zdarzeniach ryzyka operacyjnego i stratach powstających w wyniku zakłóceń w działalności Banku,
  - monitorowanie i raportowanie incydentów,
  - tworzenie mapy ryzyka w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym,
  - ustalanie kluczowych wskaźników ryzyka (KRI) i monitorowanie ich poziomu,
  - monitorowanie wykorzystania limitów tolerancji,
  - określenie profilu ryzyka operacyjnego, ocenę zagrożenia,
  - co najmniej raz w roku przeprowadzanie procesu samooceny ryzyka, w tym analiz scenariuszowych,
  - zarządzanie problemem,
  - zarządzanie ryzykiem w obszarze bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego i informacji oraz ryzykiem transakcji płatniczych,
  - kontrolę i ocenę procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku,
  - podejmowanie działań mających na celu ograniczenie i zapobieganie wystąpieniu zdarzeń i strat operacyjnych w przyszłości poprzez:
    - a) wzmocnienie funkcji kontroli,
    - b) ustalenie odpowiednich mechanizmów kontrolnych,
    - c) szkolenie pracowników, mające na celu zwiększenie świadomości dotyczącej obszaru ryzyka operacyjnego,
    - d) postępowanie zgodnie z procedurami wewnętrznymi i zewnętrznymi,
  - ograniczanie skutków ryzyka operacyjnego poprzez budowanie planów ciągłości działania dla procesów krytycznych oraz budowanie planów awaryjnych,
  - redukcję poziomu ryzyka operacyjnego,
  - aktualizację procesów, systemów, listy osób wiodących i rezerwowych, określonych w „Planie Zarządzania Ciągłością Działania w Banku Spółdzielczym w Płońsku” oraz zapewnienie stanowisk lokalizacji zapasowej,
  - co najmniej raz do roku testowanie planów awaryjnych w ramach zarządzania ciągłością działania.
- Podstawowe kierunki działań w zakresie ryzyka operacyjnego:
- określenie podstawowych procesów niezbędnych w zarządzaniu ryzykiem

- określenie podstawowych procesów mezbujących w zarządzaniu ryzykiem,
- prowadzenie i analiza rejestru incydentów oraz strat z tytułu ryzyka operacyjnego,
- standaryzacja zasad zarządzania ryzykiem, w tym zasad identyfikacji, pomiaru lub szacowania, monitorowania, raportowania oraz kontroli ryzyka,
- podejmowanie działań zabezpieczających przed skutkami ryzyka,
- zapewnienie świadomości występowania ryzyka operacyjnego obciążającego Bank na wszystkich szczeblach zarządzania,
- wdrożenie i systematyczna weryfikacja procesów zapobiegania oraz zmniejszania skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik Banku,
- zapewnienie opłacalności stosowania wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka,
- zarządzanie zasobami ludzkimi,
- zdefiniowanie tolerancji (apetytu) na ryzyko,
- przestrzeganie programu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu,
- objęcie systemem informacji zarządczej i systemem kontroli wewnętrznej.

W Banku zdefiniowane są metody ograniczania ryzyka operacyjnego oraz łagodzenia skutków zrealizowania tego ryzyka. Do podstawowych metod ograniczania ryzyka operacyjnego należą:

- modyfikowanie procesów w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowanego,
- monitorowanie poziomu ryzyka operacyjnego w procesach,
- outsourcing usług,
- zabezpieczenia fizyczne.

Do podstawowych metod łagodzenia skutków zrealizowania ryzyka operacyjnego należą:

- zabezpieczenia finansowe,
- zabezpieczenia fizyczne,
- plany awaryjne.

System kontroli wewnętrznej odgrywa kluczową rolę w ograniczaniu całości ryzyka operacyjnego, na jakie narażony jest Bank w swojej działalności i jest zintegrowany z systemem zarządzania ryzykiem operacyjnym. Narzędzia ograniczające ryzyko operacyjne, stosowane w celu zmniejszenia zagrożenia i/lub częstości oraz dotkliwości zdarzenia operacyjnego, stosowane są jako uzupełnienie pozostałych elementów systemu kontroli wewnętrznej, a nie jako ich zastąpienie. Mechanizmy ograniczające ryzyko obejmują działania, polityki i procedury, w wyniku których zwiększa się prawdopodobieństwo osiągnięcia zamierzonych celów zarządzania ryzykiem operacyjnym poprzez ograniczenie prawdopodobieństwa lub potencjalnych skutków strat z tytułu tego ryzyka lub utraty reputacji na skutek zmaterializowania się tego ryzyka.

Szczegółowe zasady stosowane w Banku w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym znajdują się w pisemnych procedurach wewnętrznych:

- „Strategia działania Banku Spółdzielczego w Płońsku na lata 2015 - 2019”,
- „Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Plan ekonomiczno - finansowy Banku Spółdzielczego w Płońsku na lata 2019-2021”,
- „Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Instrukcja zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Metodyka dokonywania przeglądów zarządczych w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Instrukcja przeprowadzania testów warunków skrajnych w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Księga Procesów oraz analiza wpływu na biznes (Business Impact Analysis – BIA) w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Instrukcja - Planowanie strategiczne i monitorowanie strategii zarządzania ryzykiem w tym strategii w zakresie ryzyka operacyjnego i w zakresie systemów informatycznych i bezpieczeństwa w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Instrukcja przeprowadzania samooceny ryzyka i kontroli w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Instrukcja zarządzania zasobami ludzkimi w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Instrukcja zarządzania ryzykiem operacyjnym w obszarze zasobów ludzkich w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Polityka personalna Banku Spółdzielczego w Płońsku”,
- „Regulamin podnoszenia kwalifikacji pracowników Banku Spółdzielczego w Płońsku”,
- „Polityka bezpieczeństwa informacji w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Instrukcja zarządzania systemami informatycznymi, w tym służącymi do przetwarzania danych osobowych w Banku Spółdzielczym w Płońsku”, „Instrukcji Zasady zarządzania jakością danych w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Instrukcja postępowania z informacjami stanowiącymi tajemnicę w Banku Spółdzielczym w Płońsku”,
- „Polityka bezpieczeństwa danych osobowych Banku Spółdzielczego w Płońsku”,
- „Plany Ciągłości Działania (PCD) i Plany awaryjne (PA) dla Systemów Informatycznych w Banku Spółdzielczym w Płońsku”.

47. Informacje dla wszystkich rodzajów aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, zarówno bilansowych, jak i pozabilansowych:

47.1. Na temat obciążenia ryzykiem stopy procentowej, w tym umowne daty zmiany oprocentowania lub terminy płatności:

Łączne niedopasowanie pomiędzy aktywami i pasywami oprocentowanymi wynosi 255 554 tys. zł. (wskaźnik luki 41,82%). Występują aktywa i pasywa oprocentowane ze stopami stałymi powyżej 3 miesięcy (90 000 tys. zł aktywa: 14,73% aktywów oprocentowanych, 49 443 tys. zł pasywa: 13,91% pasywów oprocentowanych).

Zmiana wyniku w okresie 12 miesięcy od dnia analizy:

1. Uwzględniając ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych, potencjalne zmiany dochodu odsetkowego na skutek zmian stóp procentowych są następujące:

a) Przy spadku stóp procentowych o 200 pb (test warunków skrajnych) zmiana wyniku wyniesie (- 7 247 tys. zł), co stanowi 12,16% funduszy własnych na dzień analizy oraz 37,89% wyniku odsetkowego.

2. Uwzględniając ryzyko bazowe, a więc nierównomierne zmiany oprocentowania aktywów i pasywów w Banku, przy założonej zmianie stóp procentowych NBP o 2 pp., zmiana wyniku odsetkowego wyniesie (-6 791 tys. zł), stanowiąc 11,40% funduszy własnych.

a) Przy założonej zmianie stóp procentowych NBP (spadek o 1 pp.), zmiana wyniku odsetkowego wyniesie (-3 355 tys. zł), stanowiąc 5,63% funduszy własnych,

b) Przy założonej zmianie stóp procentowych NBP (spadek o 0,50 pp.), zmiana wyniku odsetkowego wyniesie (-1 492 tys. zł), stanowiąc 2,50% funduszy własnych,

c) Przy założonej zmianie stóp procentowych NBP (spadek o 0,25 pp.), zmiana wyniku odsetkowego wyniesie (-756 tys. zł), stanowiąc 1,27% funduszy własnych

d) Przy założonej zmianie stóp procentowych NBP o +1 pp., zmiana wyniku odsetkowego wyniesie 2 863 tys. zł, stanowiąc 4,80% funduszy własnych

Bank przeprowadził test warunków skrajnych, obliczając wpływ zmiany stóp procentowych o 200 punktów bazowych na bilansową zaktualizowaną wartość kapitału. Na koniec grudnia 2018 roku zaobserwowano, że w przypadku wzrostu stóp procentowych o 200 pb. zaktualizowana wartość kapitału spadnie w stosunku do wartości pierwotnej o 3 256 tys. zł., natomiast w przypadku spadku stóp procentowych o 200 pb. zaktualizowana wartość kapitału wzrośnie w stosunku do wartości pierwotnej o 3 503 tys. zł.. Wpływem zmiany stóp procentowych o 200 pb. na wartość ekonomiczną Banku jest większa z wartości bezwzględnej, a zatem wynikiem pomiaru jest zmiana o 3 203 tys. zł. co stanowi 5,88% funduszy własnych.

Bank niezależnie od sporządzanej analizy ryzyka stopy procentowej w odniesieniu do pozycji wrażliwych na zmianę stóp procentowych, ocenił potencjalny wpływ na wynik odsetkowy

i fundusze własne Banku, posiadanych zobowiązań pozabilansowych z tytułu przyznanych

a nie wykorzystanych przez klientów linii kredytowych. Analiza sporządzana jest w przypadku, gdy udział zobowiązań pozabilansowych z tytułu niewykorzystanych linii kredytowych przekroczy poziom 5% aktywów oprocentowanych. Analizowane kredyty powiększono o 49 514 tys. zł., z czego 497 tys. zł. to kredyty w ROR, 29 726 tys. zł. to kredyty w RB natomiast 19 291 tys. zł. to pozostałe niewykorzystane linie kredytowe występujące na kontach pozabilansowych. Na podstawie danych można zaobserwować, że po wprowadzeniu pozycji pozabilansowych do analizy, wynik odsetkowy i fundusze własne, przy wzroście stóp procentowych o 1 pp. (z analizy wyłączono depozyty z 0%) wzrośnie o 2 204 tys. zł., podczas gdy bez ich uwzględniania w analizie zmiana ta wyniosłaby + 2 220 tys. zł.

Metodologia dotycząca zaliczania poszczególnych pozycji w poszczególnych terminach przeszacowania

1. Dla potrzeb sporządzenia raportu luki terminów przeszacowania aktywów/pasywów, Bank przyjmuje następujące założenia:

1) termin przeszacowania dla pozycji wrażliwych o stałym oprocentowaniu kwalifikuje w dacie ich zapadalności /wymagalności – według układu płynnościowego,

2) termin przeszacowania dla pozycji o stopie zmiennej rynkowej jest równy:

a) dla pozycji o oprocentowaniu uzależnionym od poziomu stóp NBP - dacie najbliższego po dniu sprawozdawczym, decyzyjnego posiedzenia Rady Polityki Pieniężnej,

b) dla pozostałych pozycji o stopie zmiennej rynkowej – dacie zmiany oprocentowania wskazanej w umowie i wynikającej z charakterystyki danego produktu,

3) termin przeszacowania pozycji wrażliwych o stopie zarządzanej przez Bank, biorąc pod uwagę czas reakcji Zarządu Banku na zmianę stóp Narodowego Banku Polskiego, kwalifikuje się do przedziału przeszacowania od 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie,

4) jeżeli dla specyficznego produktu bankowego wynika inny termin przeszacowania niż określony według zasad określonych w pdpkt. 1 – 3 można urealnić ten termin na odpowiadający stanowi faktycznemu.

Metodologia tworzenia kapitału wewnętrznego

1. Bank monitoruje ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej i w zależności od otrzymanych wyników wyznacza dodatkowy wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka stopy procentowej z tytułu:

- 1) ryzyka przeszacowania,
- 2) ryzyka bazowego,
- 3) ryzyka opcji klienta,
- 4) ryzyka krzywej dochodowości.

2. Do pomiaru dodatkowego kapitału wewnętrznego z tytułu wymienionych w ust. 1 kategorii ryzyka stopy procentowej Bank wykorzystuje wyniki obliczeń, dokonane na podstawie „Instrukcji zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym w Płońsku”.

3. Z tytułu ryzyka przeszacowania Bank stosuje metodę luki stopy procentowej oraz ocenę wpływu zmiany stóp procentowych na poziom kapitału uznanego zgodnie z metodologią opisaną we wspomnianej Instrukcji, w zakresie dotyczącym szokowej zmiany stóp procentowych. Dodatkowy kapitał z tytułu ryzyka przeszacowania tworzony jest w przypadku przekroczenia limitu dla testu warunków skrajnych. W przypadku gdy zmiana oprocentowania o 200 punktów bazowych powoduje spadek wartości sumy posiadanego kapitału uznanego o ponad 5% Bank wyznacza dodatkowy wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka stopy procentowej. Dodatkowy wymóg wyznaczany jest w wysokości 8% nadwyżki ponad 5% kapitału uznanego.

4. Bank dokonuje analizy ryzyka bazowego poprzez zbadanie wpływu zmiany stopy procentowej na poziom kapitału uznanego. Zakłada się szokowe niedopasowanie zmiany stawek bazowych o 200 punktów bazowych. Wewnętrzny wymóg na pokrycie ryzyka bazowego stanowi 8% nadwyżki ponad 5% kapitału uznanego.

5. Analiza ryzyka opcji klienta obejmuje ocenę zrywalności depozytów oraz ocenę stopnia spłacania przed terminem kredytów. Jako znaczący (istotny) poziom wykorzystania opcji klienta uznaje się sytuację gdy:

- 1) zrywalność depozytów za poszczególne miesiące ostatniego kwartału przekroczy poziom 5% kwoty depozytów ogółem, przy czym nie uważa się depozytu za zerwany w przypadku jego wycofania w ciągu 7 dni od momentu odnowienia, lub
- 2) łączna kwota kredytów spłacanych przed terminem w poszczególnych miesiącach ostatniego kwartału przekroczy 5% kwoty kredytów w sytuacji normalnej i pod obserwacją. Dla potrzeb niniejszych zasad za przedterminową spłatę kredytu uznaje się przypadek, gdy kwota spłacana przed terminem wynosi co najmniej 5 000,0 zł.

i jednocześnie wyprzedzenie w stosunku do ustalonego (umownego) harmonogramu spłat wynosi co najmniej 30 dni.

Dodatkowy wymóg wyznaczany jest w wysokości równowartości kwot stanowiących przekroczenie poziomu dopuszczalnego narażenia Banku na ryzyko opcji klienta

z zastosowaniem wagi 8%.

6. W przypadku ryzyka krzywej dochodowości dodatkowy wymóg wyznaczany jest

w wysokości 8% kwoty kosztów oszacowanych zgodnie z metodologią opisaną we wspomnianej Instrukcji.

7. Łączny dodatkowy kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej, stanowi suma wymogów wyliczonych według zasad określonych w ust. 3 - 6.

Na 31.12.2018 roku kapitał wewnętrzny na ryzyko ogólne stopy procentowej w portfelu bankowym wyniósł 872 753 zł.

Wyszczególnienie:	Terminy przeszacowania:						
	Razem:	1 D	2-30 D	1-3 M	3-6 M	6-12 M	Pow. 12 M
Aktywa wrażliwe na zmianę oprocentowania	611 064 658,76	254 444 916,96	214 817 119,19	46 302 037,67	30 500 584,94	10 000 000,00	55 000 000,00
Pasywa wrażliwe na zmianę oprocentowania	355 511 130,47	44 970 651,43	82 892 699,15	164 204 815,56	53 346 846,71	10 096 117,62	0,00

47.2 Na temat obciążenia ryzykiem kredytowym, w tym sumy wartości ekspozycji kredytowych będących aktywami lub zobowiązaniami pozabilansowymi, pomniejszone o wartość utworzonych rezerw celowych i odpisów aktualizujących bez uwzględnienia zabezpieczeń prawnych, która jest podstawą kalkulacji wymogu kapitałowego, o którym mowa w art. 128 ustawy – Prawo bankowe:

Udział kredytów zagrożonych w obliгу kredytowym na dzień 31.12.2018 r. wyniósł 5,23%.

W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpiło polepszenie jakości portfela (spadek o 1,4 p.p.). Stopień wyrezerwowania ekspozycji kredytowych wyniósł 46,21% przy uwzględnieniu rezerw celowych i odpisów aktualizujących należności oraz 39,64% przy uwzględnieniu wyłącznie stanu rezerw celowych, co odpowiednio zabezpiecza ryzyko kredytowe. Oczekiwany wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości rezerwami celowymi dla Banków działających w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS wynosi powyżej 30%, zatem wymagania zostały spełnione. Uwzględniając realizację ustanowionych limitów, skalę koncentracji dużych zaangażowań, skalę działania i związane z tym przyjęte rozwiązania narażenie Banku na ryzyko kredytowe ocenia się na poziomie umiarkowanym.

Przy wyznaczaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego Bank stosuje metodę standardową

Wyszczególnienie:	Wartość ekspozycji:	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem:	Wymóg kapitałowy:
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	72 735 384	2 438 503	195 080,20
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	30 324 701	6 064 940	485 195,22
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	2 955 894	2 955 894	236 471,52
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju			
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych			
Ekspozycje wobec instytucji	158 891 199	23 007	1 840,56
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	54 934 436	40 854 864	3 268 389,13
Ekspozycje detaliczne	7 737 859	5 763 372	461 069,70
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	290 472 504	250 115 800	20 009 264,00
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań	7 292 656	8 041 211	643 296,84
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem			
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych			
Ekspozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne			
Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową			
Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania			
Ekspozycje kapitałowe	13 828 115	13 828 115	1 106 249,20
Inne pozycje	21 777 645	12 862 341	1 028 987,28
RAZEM:	660 950 393	342 948 047	27 435 843,65

Wymóg kapitałowy w ramach II filaru dla ryzyka kredytowego został utworzony w wysokości 1 236 487 zł.

Bank tworzy dodatkowy kapitał na ryzyko kredytowe w wysokości równej sumie wyników z przeprowadzanych testów warunków skrajnych oraz przekroczenia wyznaczonych limitów z tytułu ryzyka koncentracji. Główne założenia przeprowadzanych testów dotyczą wzrostu kredytów nieregularnych oraz pogorszenia się sytuacji dużych zaangażowań. Oceniane są następujące limity: wobec dużych zaangażowań dla których poziom w kapitale uznanym stanowi wartość z przedziału 21% - 25%, wobec tego samego rodzaju zabezpieczenia kredytowego, wobec limitów ustanowionych dla portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH).

47.3. Wartość zabezpieczeń prawnych oraz innych pozycji wpływających na pomniejszenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

Wartość zabezpieczeń prawnych wpływających na pomniejszenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego:

- kaucje wartość: 4 797 636,00 zł.

48. Analiza wiekowa przeterminowanych na dzień bilansowy wszystkich rodzajów aktywów finansowych w podziale na aktywa finansowe, w przypadku, w którym nastąpiła utrata wartości, i pozostałe aktywa:

Wyszczególnienie:	Aktywa finansowe z rozpoznaną utratą wartości:	Rezerwa celowa/Odpis aktualizujący:	Aktywa finansowe bez rozpoznanej utraty wartości:	Rezerwa celowa/Odpis aktualizujący:
Nieprzeterminowane	5 218 482,90	383 859,71	363 502 301,88	134 318,82
Przeterminowane od 1 dnia <= 30 dni	5 830,26	2 930,26	921 298,24	1 393,11
Przeterminowane > 30 dni <= 90 dni	119 348,70	41 614,45	57 858,56	865,32
Przeterminowane > 90 dni <= 180 dni	187 348,37	112 255,00	2 065,97	30,30
Przeterminowane > 180 dni <= 1 rok	1 226 281,51	110 326,81	1 671,15	14,60
Przeterminowane > 1 roku	15 937 635,87	9 852 542,81	10 008,11	123,93

49. Informacje o charakterze i celu gospodarczym zawartych przez Bank umów nieuwzględnionych w bilansie w zakresie niezbędnym do oceny ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy Banku - nie dotyczy.

50. Informacje o prowadzonej przez Bank działalności powierniczej – nie dotyczy.

51. Informacje o sekurytyzacji aktywów Banku – nie dotyczy.

52. Informacje z zakresu rachunku przepływów środków pieniężnych:

52. 1. Określenie środków pieniężnych przyjętych do rachunku przepływów środków pieniężnych, w tym ich strukturę na początek i koniec okresu sprawozdawczego:

Wyszczególnienie:	Stan na 31.12.2017 r.		Stan na 31.12.2018 r.	
	Wartość w zł:	Struktura w %:	Wartość w zł:	Struktura w %:
Kasa i operacje z Bankiem Centralnym	6 225 004,06	22,18	7 638 447,44	29,48
Należności od sektora finansowego w rachunku bieżącym	21 843 572,16	77,82	18 272 019,55	70,52
RAZEM:	28 068 576,22	x	25 910 466,99	x

52. 2 Wyjaśnienie na temat przyjętego podziału działalności na operacyjną, inwestycyjną i finansową:

Do działalności operacyjnej Bank zalicza w szczególności wpływy i wydatki związane z wykonywaniem usług finansowych czyli podstawowych czynności bankowych.

Do przepływów działalności inwestycyjnej Bank zalicza głównie wydatki i wpływy poniesione na zakup (budowę) lub uzyskane ze sprzedaży przez jednostkę aktywów trwałych (z wyjątkiem długoterminowych rozliczeń międzyokresowych oraz należności długoterminowych, jeżeli dotyczą one działalności operacyjnej) oraz inwestycji długoterminowych, a także pieniężne korzyści i koszty prowadzenia tej działalności. Działalność inwestycyjna obejmuje zatem nie tylko wpływy i wydatki dotyczące kategorii klasyfikowanych w bilansie do długo- lub krótkoterminowych inwestycji (z wyjątkiem środków pieniężnych i innych aktywów pieniężnych oraz aktywów finansowych zaliczanych do ekwiwalentów środków pieniężnych), ale również te, które dotyczą środków trwałych, środków trwałych w budowie oraz wartości niematerialnych i prawnych.

Do przepływów działalności finansowej zalicza się wpływy i wydatki związane zarówno z pozyskaniem, jak i spłatą własnych i obcych źródeł finansowania (min. kredyty i pożyczki z BFG, banków zraszających, w tym wpływy i wydatki powodujące zwiększenie lub zmniejszenie kapitału (funduszu) własnego, a także stanu udziałów.

52.3 Wykaz korekt oraz wpływów i wydatków do pozycji: "Pozostałe korekty", "Pozostałe wpływy" i "Pozostałe wydatki", których kwoty przekraczają 5% ogólnej ich sumy z danej działalności – nie występuje.

52.4 Przyczyny powstania różnic pomiędzy zmianami stanu pozycji w bilansie oraz zmianami tych samych pozycji wykazanymi w rachunku przepływów środków pieniężnych - nie występuje.

53. Informacje w odniesieniu do sprawozdania finansowego sporządzonego za okres sprawozdawczy, w ciągu którego nastąpiło połączenie Banku z inną jednostką - nie dotyczy.

54. Informacje o wspólnych przedsięwzięciach, które nie podlegają konsolidacji - nie dotyczy.

55. Dane o wartościach instrumentów finansowych klientów, zapisanych na rachunkach papierów wartościowych, wycenionych według zasad określonych w rozporządzeniu na ostatni dzień okresu sprawozdawczego – nie dotyczy.

56. Informacje o towarach giełdowych klientów w ujęciu wartościowym i ilościowym - nie dotyczy.

57. Informacje, które mogłyby w istotny sposób wpłynąć na ocenę sytuacji majątkowej, finansowej oraz wynik finansowy - nie dotyczy.

Osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych:

Anna Grzymała
PEŁNOMOCENIK ZARZĄDU
DYREKTOR FINANSOWY
(imię, nazwisko i podpis osoby,
której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych)

PREZES ZARZĄDU
Zarząd Banku Spółdzielczego w Płońsku
Prezes Zarządu
Wiceprezes Zarządu
Wiceprezes Zarządu

Dariusz Kenofajski
WICEPREZES ZARZĄDU
ds. Finansów i Bezpieczeństwa

Wioleta Ciulińska

WICEPREZES ZARZĄDU
ds. Handlowych

Robert Malinowski
Płońsk, 28-03-2019

(miejsce i data sporządzenia) pieczęć firmowa

